

S-30th May, 2015 AC after Circulars from Circular No.147 & onwards - 1 -

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY**CIRCULAR NO.ACAD/SU/Arts/B.A.III Yr. Syll./1/2015**

It is hereby notified for information to all the concerned that, on the recommendation of the Faculty of Arts the Academic Council at its meeting held on 30-05-2015 has accepted the **Revised**

Syllabi under the Faculty of Arts as under :-

Sr. No.	Name of the Subject	Semester
[1]	Marathi	V & VI
[2]	Hindi	V & VI
[3]	English	V & VI
[4]	Urdu & Arabic	V & VI
[5]	Pali and Buddhism	V & VI
[6]	Sanskrit	V & VI
[7]	Islamic Studies	V & VI

This is effective from the **Academic Year 2015-16 & onwards** as appended herewith.

All concerned are requested to note the contents of the circular and bring the notice to the students, teachers and staff for their information and necessary action.

University Campus,
Aurangabad-431 004.
REF.NO.ACAD/SU/COMM./
2015/2605-3004
Date:- 15-06-2015.

★
★
★
★
★

Director,
Board of College and
University Development.

Copy forwarded with compliments to:-

- 1] The Principals, affiliated concerned colleges,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University

Copy to :-

- 1] The Controller of Examinations,
- 2] The Director, [E-Suvidha Kendra], in-front of Registrar's Quarter,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University,
- 3] The Superintendent, [B.A. Unit],
- 4] The Programmer [Computer Unit-1] Examinations,
- 5] The Programmer [Computer Unit-2] Examinations,
- 6] The Record Keeper.

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA
UNIVERSITY, AURANGABAD.

Syllabus of

Marathi

B.A. III Year

Semester- V & VI

(Effective from 2015 – 2016 & onwards)

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
Dr. S. K. Bhandarkar

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,
औरंगाबाद.

[Handwritten signature]

डॉ. सदाशिव सरकटे

अध्यक्ष-मराठी अभ्यास मंडळ

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
Deem
Faculty of Marathi

[Handwritten signature]
Dr. B. N. Kurhade

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,औरंगाबाद

मराठी विषयाच्या अभ्यासक्रमाचा आराखडा

बी.ए.तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र पाचवे व सत्र सहावे

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए. तृतीय वर्ष (सत्र - पाचवे व सहावे)

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्रनिहाय अभ्यासक्रम

सत्र ५ वे

०१. अभ्यासपत्रिका ९ वी : भारतीय साहित्यविचार
०२. अभ्यासपत्रिका १० वी : भाषाविज्ञान
०३. अभ्यासपत्रिका ११ वी : मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते १६००)
०४. अभ्यासपत्रिका १२ वी : प्रकल्प कार्य भाग-१

सत्र ६वे

०१. अभ्यासपत्रिका १३ वी : पाश्चात्य साहित्यविचार
०२. अभ्यासपत्रिका १४ वी : व्याकरण व निबंधलेखन
०३. अभ्यासपत्रिका १५ वी : मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१६०१ ते १८१८)
०४. अभ्यासपत्रिका १६ वी : प्रकल्प कार्य भाग-२

टिप : उपमुख (Subsidairy) मराठी हा विषय घेऊन अभ्यास करणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी पाचव्या सत्रातील अभ्यासपत्रिका क्र. ०९ व १० आणि सहाव्या सत्रातील अभ्यासपत्रिका क्र.१३ व १४ अभ्यासणे आवश्यक आहे.

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए.तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र पाचवे

अभ्यासपत्रिका - ९ वी - भारतीय साहित्यविचार

गुण-५०

घटक क्र.०१ : साहित्याचे स्वरूप

व्याख्या- (भामह, दण्डी, हेमचंद्र, वामन, रूद्रट, मम्मट, विश्वनाथ व इतर
संस्कृत अभ्यासकांच्या मतांचा विचार)

लक्षणे - अलंकार, वक्रोक्ति, रीति, औचित्य, ध्वनी, रस.

घटक क्र.०२ : साहित्याची प्रयोजने

भामह, दण्डी, भरतमुनी आदींची मते

मम्मटाचा प्रयोजनविचार

घटक क्र.०३ : साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया

(प्रतिभा, व्युत्पन्नता, अभ्यास व इतर पूरक कारणे)

घटक क्र. ०४ : रसविचार

भरताचे रससूत्र

भट्टलोल्लट, श्रीशंकुक, भट्टनायक व अभिनवगुप्त यांच्या मतांचा विचार

रससंख्या

रसविघ्ने

घटक क्र. ०५ : शब्दशक्ती व अर्थविचार

संदर्भ ग्रंथ

०१. देशपांडे ग. त्र्यं. : भारतीय साहित्यविचार
०२. जोग रा. श्री. : अभिनव काव्यप्रकाश
०३. पाटणकर वसंत : साहित्यशास्त्र स्वरूप व समस्या
०४. गाडगीळ स.रा. : काव्यशास्त्रप्रदीप
०५. बेडेकर दि. के. : साहित्यविचार
०६. कुलकर्णी अ.वा. : साहित्यविचार
०७. मनोहर यशवंत : नवे साहित्यशास्त्र
०८. हंडीबाग भारत : साहित्यशास्त्र , कैलास पब्लिकेशन ,औरंगाबाद
०९. सरकटे सदाशिव : साहित्यशास्त्र , कैलास पब्लिकेशन, औरंगाबाद.
१०. सरकटे सदाशिव : साहित्य समीक्षेची मूलतत्वे, एज्युकेशन पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स,औरंगपूरा, औरंगाबाद.

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए.तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र पाचवे

अभ्यासपत्रिका - १० वी - भाषाविज्ञान

गुण-५०

घटक क्र. ०१: भाषेचे स्वरूप

भाषेच्या विविध व्याख्या

भाषेची वैशिष्ट्ये/ लक्षणे

भाषेबाबतचे समज- गैरसमज

भाषा: एक संकेत प्रणाली

घटक क्र.०२: स्वन व स्वनिमविचार

स्वनविचार

स्वनाचे स्वरूप

स्वननिर्मिती प्रक्रिया

स्वनांचे वर्गीकरण

घटक क्र.०३ स्वनिमविचार

स्वनिम संकल्पना

स्वनिम निश्चितीची तत्त्वे (विनियोग)

स्वनिमाचे प्रकार :

१) खंडित स्वनिम

२) खंडाधिष्ठित स्वनिम (बलाघात , सीमासंधी, सुरावली, नासिक्यरंजन)
मराठीची स्वनिम व्यवस्था

घटक क्र.०४ : रुपिम आणि पदविचार

भाषिक रुप आणि रुपिका

रुपिका आणि शब्द यातील फरक

रुपिका - रुपिम - रुपिकांतर

घटक क्र.०५ : प्रमाण भाषा व बोलीभाषा

वर्णनात्मक व ऐतिहासिक भाषाविज्ञान

संदर्भ ग्रंथ

०१. कानडे मु.श्री. (संपा.) : मराठीचा भाषिक अभ्यास
०२. ना.गो. कालेलकर : ध्वनिविचार
०३. रजेंद्रगडकर श्री.न. : भाषा आणि भाषाशास्त्र
०४.जोगळेकर गं.ना. : अभिनव भाषाविज्ञान
०५. कुलकर्णी कृ.पा. : मराठी भाषा उद्गम आणि विकास
०६. मंचरकर र.बा. : भाषाशास्त्रविचार
०७. काळे कल्याण , सोमण अंजली : वर्णनात्मक भाषा विज्ञान
०८. सरकटे सदाशिव : भाषाविज्ञान ,कैलास पब्लिकेशन , औरंगाबाद.

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र पाचवे

अभ्यासपत्रिका - ११ वी - मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते १६००)

गुण-५०

उद्दिष्टे :-

- 1) यादवकालीन सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक स्थिती-गती लक्षात घेत त्या काळात जी ग्रंथरचना झाली तिच्याबद्दल माहिती करून घेणे, ग्रंथनिर्मितीमागील प्रेरणा व त्यांचा प्रत्यक्ष ग्रंथरचनेवरील परिणाम अभ्यासणे.
- 2) बहामनीकाल ग्रंथनिर्मितीमागील प्रेरणा व त्यांचा प्रत्यक्ष ग्रंथरचनेवरील परिणाम समजून घेणे.
- 3) तत्कालीन महत्त्वाचे ग्रंथ, ग्रंथकार व ग्रंथविशेष यांचे आकलन करून घेणे.

घटक क्र. - १ मराठीचा प्रारंभकाल व मुकुंदराज

घटक क्र.- २ महानुभाव पंथ आणि त्याचे वाङ्मयीन कार्य

- १) महानुभाव पंथाचे पंचकृष्ण
- २) महानुभाव पंथाचे तत्त्वज्ञान
- ३) महानुभावांचे वाङ्मयीन कार्य
- ४) महानुभावविद्यांचे गद्य साहित्य
- ५) महानुभावविद्यांचे पद्य साहित्य

घटक क्र.- ३ वारकरी संप्रदाय आणि त्याचे वाङ्मयीन कार्य

- १) संत ज्ञानेश्वर
- २) संत नामदेव
- ३) ज्ञानेश्वर पंचक

- ४) जनाबाई
- ५) चोखामेळा
- ६) कर्ममेळा
- ७) गोरकुंभार
- ८) विसोबा खेचर
- ९) सावता माळी
- १०) नरहरी सोनार
- ११) परिसा भागवत
- १२) सेना न्हावी
- १३) कान्होपात्रा

घटक क्र.- ४ बहामनीकालीन मराठी साहित्य

- १) दत्त संप्रदाय
- २) दासोपंत
- ३) संत एकनाथ
- ४) संत एकनाथांची वाङ्मय रचना

घटक क्र. -५ संत तुकाराम आणि संत रामदास

- १) संत तुकाराम
- २) संत तुकारामांची गाथा
- ३) संत तुकारामांचे कवित्व
- ४) समर्थ रामदास
- ५) संत रामदासांचे साहित्य

संदर्भ ग्रंथ

०१. श्री.व्यं.केतकर	: प्राचीन महाराष्ट्र
०२. वि.ल.भावे	: महाराष्ट्र सारस्वत
०३ मु.ग.पानसे	: यादवकालीन महाराष्ट्र
०४ वि.भि.कोलते	: महानुभाव तत्त्वज्ञान
०५ वि.भि.कोलते	: महानुभावांचा आचारधर्म
०६ शं.गो.तुळपुळे	: महानुभाव आणि त्यांचे वाङ्मय
०७ शं.गो.तुळपुळे	: पाच संतकवी
०८ अ.ना.देशपांडे	: प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास
०९ ह.श्री. शेणोलिकर	: प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास
१०. गं.बा.सरदार	: संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती
११. वा.ल.कुलकर्णी	: वाङ्मयीन टिपा आणि टिप्पणी
१२. दि.पु.चित्रे	: पुन्हा तुकाराम
१३. रा.श्री. जोग.	: प्राचीन मराठी वाङ्मयाभिरुचीचे विहंगमावलोकन
१४. वि.अं.कानोले	: मुकुंदराजाची अंबानगरी कोणती ?
१५. हंसराज जाधव	: महानुभावांची आख्यानकाव्ये

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र पाचवे

अभ्यासपत्रिका - १२ वी - प्रकल्प कार्य भाग ०१

उद्दिष्टे :

- १) वाचन लेखन कौशल्याचा विकास
- २) समीक्षणात्मक दृष्टीचा विकास
- ३) संशोधनात्मक दृष्टीचा विकास

अध्ययन-अध्यापन प्रक्रिया

१. लेखन कौशल्य

प्रकल्पाचे स्वरूप

१. भाषा, साहित्य, साहित्येतिहास, साहित्यशास्त्र, भाषाविज्ञान इ. विषयाचे आकलन करून प्रकल्पाचे लेखन करणे.
२. संबंधित विषय शिक्षकाच्या मार्गदर्शनानुसार विषयाची निवड करणे.
३. प्रकल्प कमीत २५ व जास्तीत जास्त पृष्ठांचा ४० पृष्ठांचा टंकलिखित केलेला असावा.
४. प्रकल्प कार्य स्पायरल बाईंडिंग करून सादर करण्यात यावा.
५. प्रकल्पाचे मूल्यांकन संबंधित अध्यापकाच्या मार्गदर्शनानुसार असावे.
६. प्रकल्प कार्य पूर्ण करून दुसऱ्या सत्रात सादर करावा.

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए.तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र सहावे

अभ्यासपत्रिका - १३ वी - पाश्चात्य साहित्यविचार

गुण-५०

घटक क्र. ०१ : साहित्याचे स्वरूप

व्याख्या - (हॅझलिट, रस्किन, कोलरिज, कोर्टहोप, कार्लईल, वर्डरवर्थ, मॅथ्यू
ऑर्नोल्ड, कोट व इतर)

लक्षणे - कल्पना, भावना , बुद्धी, लयबद्धता, शैली

घटक क्र. ०२ : साहित्याची प्रयोजने

पलायनवाद, स्वप्नरंजन, जिज्ञासापूर्ती, आत्मविष्कार, उद्बोधन, विरेचन

(कॅथॅरिसिस) व प्रचार

घटक क्र.०३ : साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया

सिगमंड फ्रॉईड

कार्ल गुस्तॉव युंग

एफ.सी. प्रिस्कॉट

कोलरिज

टी.एस.एलियट , मरे क्रायगर , यांचे निर्मिती प्रक्रियेसंदर्भात मत

घटक क्र.०४ मार्क्सवादी साहित्यविचार

कार्ल मार्क्सचा साहित्यविषयक दृष्टिकोन

समाजवादी वास्तववाद

परीत्मतेची संकल्पना

बांधिलकीची संकल्पना

घटक क्र.०५ ऐतिहासिक व मार्क्सवादी समीक्षा पद्धती

संदर्भ ग्रंथ

०१. भालचंद्र खांडेकर/ लीला गोविलकर : पाश्चात्य साहित्यविचार
 ०२. सुरेश धायगुडे : पाश्चात्य साहित्यशास्त्र - सिद्धान्त आणि संकल्पना
 ०३. रा.भा. पाटणकर : सौंदर्यमीमांसा
 ०४. सुधीर रसाळ : कविता आणि प्रतिमा
 ०५. वि.स. जोग : मार्क्सवाद आणि मराठी साहित्य
 ०६. सदा कऱ्हाडे : साहित्य आणि समाज
 ०७. डॉ. सदाशिव सरकटे : साहित्यशास्त्र
 ०८. डॉ. सदाशिव सरकटे : साहित्य समीक्षेची मूलतत्वे

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र सहावे

अभ्यासपत्रिका - १४ वी - व्याकरण व निबंध

गुण-५०

घटक क्र.०१ : शब्दांच्या जाती व शब्दसंग्रह (समानार्थी, विरुद्धार्थी व अनेकार्थी)

घटक क्र.०२: संधीविचार

स्वरसंधी

व्यंजनसंधी

विसर्गसंधी

घटक क्र.०३ : समास

अव्ययीभाव समास

तत्पुरुष समास

द्वंद्वसमास

बहुव्रीहि समास

घटक क्र.०४ अलंकार

शब्दालंकार (श्लेष, अनुप्रास, यमक)

अर्थालंकार (उपमा, रूपक, चेतनागुणोक्ती, अन्योक्ती, स्वाभावोक्ती या प्रकारांचा अभ्यास)

घटक क्र.०५ : निबंध

वाङ्मयीन निबंध लेखन

वैचारिक निबंध लेखन

संदर्भ ग्रंथ

०१. मो. के. दामले : शास्त्रीय मराठी व्याकरण
०२. अ.ग. मंगरूळकर : मराठीच्या व्याकरणाचा पुनर्विचार
०३. मो. रा. वाळंबे : सुगम मराठी व्याकरण
०४. डॉ. लीला गोविलकर : मराठीचे व्याकरण
०५. रा.ग. जाधव : वाङ्मयीन निबंध लेखन

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र सहावे

अभ्यासपत्रिका - १५ वी - मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१६०१ ते १८१८)

गुण -५०

उद्दिष्टे :-

- १) शिवकालीन सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक स्थिती-गती लक्षात घेत त्या काळात जी ग्रंथरचना झाली तिच्याबद्दल माहिती करून घेणे, ग्रंथनिर्मितीमागील प्रेरणा व त्यांचा प्रत्यक्ष ग्रंथरचनेवरील परिणाम अभ्यासणे.
- २) पेशवेकालीन ग्रंथनिर्मितीमागील प्रेरणा व त्यांचा प्रत्यक्ष ग्रंथरचनेवरील परिणाम समजून घेणे.
- ३) तत्कालीन महत्त्वाचे ग्रंथ, ग्रंथकार व ग्रंथविशेष यांचे आकलन करून घेणे.

घटक क्र.-०१

पंडिती साहित्य-प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये

घटक क्र.- ०२

मुक्तेश्वर, वामन पंडित, रघुनाथ पंडित, सामराज, श्रीधर,
मोरोपंत यांचे ग्रंथ आणि ग्रंथकारांचा परिचय

घटक क्र.-०३

शाहिरी वाङ्मय-प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये
परशराम, राम जोशी, होनाजी बाळा, अनंत फंदी,
सगनभाऊ, प्रभाकर यांच्या वाङ्मयाचा परिचय

घटक क्र.-०४

बखर वाङ्मय प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये
शिवपूर्वकालीन बखरी, शिवकालीन बखरी,
पेशवेकालीन बखरी यांचा परिचय.

संदर्भ ग्रंथ

०१. श्री.व्यं.केतकर : प्राचीन महाराष्ट्र
०२. वि.ल.भावे : महाराष्ट्र सारस्वत
०३. अ.ना.देशपांडे : प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास
- ०४ ह.श्री. शेणोलिकर : प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास
०५. वा.ल.कुलकर्णी : वाङ्मयीन टिपा आणि टिप्पणी
०६. रा.श्री. जोग. : प्राचीन मराठी वाङ्मयाभिरुचीचे विहंगआवलोकन
- ०७ म.रा.धोंड : मराठी लावणी
- ०८ के.ना.वाटवे : पंडित कवी
- ०९ गं.ब.ग्रामोपाध्ये : मराठी बखर गद्य
१०. य.न.केळकर : तंत कवी तथा शाहिर
११. बा.अ.भिडे : मुक्तेश्वर
१२. नरेंद्र भारवाडे/डॉ.सदाशिव सरकटे : मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र पाचवे

अभ्यासपत्रिका - १६ वी - प्रकल्प कार्य भाग ०२

गुण- १००

उद्दिष्टे :

- १) वाचन लेखन कौशल्याचा विकास
- २) समीक्षणात्मक दृष्टीचा विकास
- ३) संशोधनात्मक दृष्टीचा विकास
- ४) सिमा भागातील व आपल्या प्रादेशिक विशेषांचा भाषिक अभ्यास व संशोधन करणे.
- ५) भाषा बोलीचे शब्दविशेष नोंदविणे.
- ६) लोकजीवनातील ओवी, लोकगीते, उखाणे, लोककथा इ. संकलन व मूल्यमापन करणे.

अध्ययन-अध्यापन प्रक्रिया

१. लेखन कौशल्य

प्रकल्पाचे स्वरूप

१. भाषा, साहित्य, साहित्येतिहास, साहित्यशास्त्र, भाषाविज्ञान इ. विषयाचे आकलन करून प्रकल्पाचे लेखन करणे.
२. संबंधित विषय शिक्षकाच्या मार्गदर्शनानुसार विषयाची निवड करणे.
३. प्रकल्प कमीत कमी २५ व जास्तीत जास्त ४० पृष्ठांचा टंकलिखित केलेला असावा.
४. प्रकल्प कार्य स्पायरल बाईंडिंग करून सादर करण्यात यावा.
५. प्रकल्पाचे मूल्यांकन संबंधित अध्यापकाच्या मार्गदर्शनानुसार असावे.

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

शैक्षणिक वर्ष जून - २०१५ पासून लागू

बी.ए.मराठी तृतीय वर्ष (ऐच्छिक) सत्रनिहाय अभ्यासक्रम

(अभ्यासपत्रिका क्र.९,१०,११,१३,१४ व १५ साठी प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप)

प्र.१ ला	दीर्घोत्तरी (दोन पैकी एक)	- १५ गुण
प्र.२ रा	दीर्घोत्तरी (दोन पैकी एक)	- १५ गुण
प्र.३ रा	लघुत्तरी (चार पैकी दोन)	- १० गुण
प्र.४ वा	टीपा लिहा (चार पैकी दोन)	- १० गुण
	एकूण	- ५० गुण

टिप : प्रकल्प कार्य भाग -०१ व ०२ (अभ्यास पत्रिका १२ व १६) साठी एकत्रित १०० गुण

डॉ.सरकटे सदाशिव हरिभाऊ
अध्यक्ष

मराठी अभ्यास मंडळ,
डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,
औरंगाबाद .